

Vergaderjaar 2022–2023

30 180

Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie

W/ Nr. 33

VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE

Vastgesteld 23 december 2022

Op 28 en 29 maart 2022 vond in Brdo, Slovenië, de Conferentie van Voorzitters van de parlementen in de Europese Unie plaats onder Sloveens Voorzitterschap. De Voorzitters van de parlementen beogen met deze jaarlijkse conferentie informatie en *best practices* uit te wisselen en parlementaire samenwerking te stimuleren. De Voorzittersconferentie, oftewel Speakers» Conference (EUSC), is de conferentie van de Voorzitters van de Kamers van de parlementen van de EU, inclusief het Europees Parlement.

Namens de Eerste Kamer der Staten-Generaal nam de Voorzitter, Jan Anthonie Bruijn, deel. Hij werd ambtelijk begeleid door de Griffier van de Eerste Kamer, Remco Nehmelman, en Raadadviseur Europese Zaken, Ilse Van den Driessche. Namens de Tweede Kamer der Staten-Generaal nam de Voorzitter, Vera Bergkamp, hieraan deel. Zij werd ambtelijk begeleid door de waarnemend griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken, Harm Buisman. De delegatie brengt als volgt verslag uit. De Voorzittersconclusies zijn als bijlage bij het verslag gevoegd.¹

Algemeen

De conferentie, die voor het eerst in twee jaar wegens de coronapandemie weer fysiek plaatsvond, stond dit jaar met name in het teken van de Russische inval in Oekraïne. Daarnaast wisselden de Voorzitters van de parlementen ook ervaringen uit over de rol van nationale parlementen in crisissituaties in het licht van de coronacrisis. In hun inleidende woorden spraken zowel de Voorzitter van het Europees parlement, Roberta Metsola, alsook de President van de Sloveense republiek, Borut Pahor, hun steun uit voor Oekraïne.

¹ De conclusies, alsook het verslag van de Voorzittersconferentie opgesteld door het Sloveense Voorzitterschap d.d. 18 augustus 2022, zijn eveneens te vinden op de website IPEX: https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/eu_speakers/home.

Sessie I: The Role of Parliaments in Emergency Politics – Building Resilience for Democratic Governance

In de eerste plenaire sessie stond de rol van nationale parlementen in crises centraal en met name de impact van de COVID-19 pandemie op het functioneren van parlementen. De inleidende sprekers, Meritxell Batet Lamaña, Roberto Fico en Tomasz Grodzki presenteerden daarbij de respectievelijke Spaanse, Italiaanse en Poolse ervaringen.

In het debat dat volgde werden met name de concrete maatregelen die parlementen hebben genomen tijdens de COVID 19-pandemie toegelicht. Verschillende sprekers haalden daarbij het belang aan van een slagvaardig parlement in een stabiel institutioneel kader en een veerkrachtige democratie, nu zowel interne als externe uitdagingen aan de orde zijn.

De heer Bruijn merkte in dit kader onder andere op dat de COVID 19-pandemie werd gekenmerkt door noodzakelijke maatregelen die een grote impact hadden op ieders leven en dat deze maatregelen door velen als zeer restrictief werden ervaren. In zijn bijdrage benadrukte hij daarbij de cruciale controlerende rol van het parlement in relatie tot de noodzakelijke slagkracht van de regering in tijden van crisis. Het openbaar bespreken in het parlement van feiten en van de motivering van de te nemen maatregelen, en daarbij het kabinet tot verantwoording roepen was dan ook van grote sociale betekenis in deze crisis.²

Sessie II: European Union as the Guarantor of Stability, Security and Prosperity in the Region (and Beyond)

De tweede plenaire sessie betrof de rol van de Europese Unie als garantie voor stabiliteit, veiligheid en welvaart in de regio en werd ingeleid met een videoboodschap door de Voorzitter van de Verkhovna Rada, het Oekraïense parlement, Ruslan Stefanchuk. De heer Stefanchuk noemde de Russische agressie tegen Oekraïne een oorlog tegen de democratische wereld. Hij riep ook op tot het afkondigen van strengere sancties, zoals een olie-en gasboycot.

Verschillende sprekers concludeerden dat de oorlog in Oekraïne laat zien dat vrede en veiligheid geen vanzelfsprekendheden zijn in Europa en dat het belangrijk is om met elkaar de ontwikkelingen in Europa te volgen en in dit geval solidariteit te betuigen aan Oekraïne. Hierbij werd bijvoorbeeld door de Tsjechische Voorzitter gerefereerd naar een Marshallplan voor Oekraïne voor de wederopbouw. De Litouwse Voorzitter benoemde in dit kader de belangrijke geopolitieke uitstraling die de toekenning aan Oekraïne van de status van kandidaat-lidstaat van de EU zou hebben.

Conclusies

De Conferentie werd afgesloten met het bespreken en bij consensus aannemen van de conclusies. Tijdens deze sessie intervenueerde Tweede Kamervoorzitter Bergkamp nog over het belang van deze conferentie. Zij refereerde daarbij eveneens aan de speech van de Oekraïense Parlementsvoorzitter. Ten aanzien van de conclusies gaf zij het Voorzitterschap mee dat de functie van Kamervoorzitters in het Nederlandse staatsbestel neutraliteit behelst. Zij verwees daarbij in het bijzonder naar art. 5.1. van de Richtlijnen van de EUSC waarin expliciet is opgenomen dat de

² De volledige tekst van de bijdrage van de heer Bruijn is te raadplegen op de website van de Eerste Kamer: https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20220331/kamervoorzitters_bij_eu.

conclusies van de conferentie geen politieke verklaringen mogen bevatten en dat de conclusies niet bindend zijn voor nationale parlementen. Hieronder is de gehele tekst van de interventie opgenomen:

«Dear Chair,

Thank you for the floor and thank you for the wonderful welcome you have given us yesterday and today. I would like to underline how important it is to be here in person as Speakers in Slovenia during these challenging times.

The liveliness of the discussions we had yesterday and today on the role of national parliaments in emergency politics and on the role of the EU as a guarantor of stability, security and prosperity in the region show how very timely these topics are. The war in Ukraine has shocked us all and is now rightly so all consuming. As Mr. Stefanchuk said this morning this is a war against the democratic world. My heart goes out to the people in Ukraine. They are innocent victims in an armed conflict.

I have asked to take the floor with regard to the conclusions, only to make a general remark. In the Netherlands the position of the Speakers of the Chambers of parliament are neutral positions. Because of this I am not in the position to support political statements. I see this position reflected in the paragraph in the preamble of the conclusions referring to art. 5.1 of the Stockholm Guidelines for the Conference.

Thank you allowing me to make this remark and congratulations on this important conference. The organisation was outstanding.»

Bilaterale ontmoeting en marge van de Conferentie

Beide Kamervoorzitters werden voor een briefing ontvangen door de Nederlandse ambassadeur in Slovenië, Johan Verboom. En marge van de Conferentie spraken de Voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer met meerdere parlamentsvoorzitters. De Voorzitter van de Eerste Kamer hield een bilateraal gesprek met de Voorzitter van het Oostenrijkse Hogerhuis, Christine Schwarz-Fuchs

De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
Bruijn

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Bergkamp